

Nr 70.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1927 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts under fem särskilda punkter av fjärde huvudtiteln gjorda framställningar.

(1:a avd.)

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1927—1928 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 73 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den särskilda proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlätas, tillsviðare för ersättning till vissa kommuner för budgetåret 1927—1928 beräkna ett extra anslag av 60,000 kronor.

Ersättning till vissa kommuner.

[73.]

Sedermåra har Kungl. Maj:t i skrivelse till riksdagen den 18 mars 1927, nr 232, givit riksdagen till känna, att Kungl. Maj:t icke kommer att till nu pågående riksdag avlåta proposition i det under punkten 73 av fjärde huvudtiteln i årets statsverksproposition omförmålda ärende angående anslag för ersättning till vissa kommuner, för såvitt avser ersättning till Östersunds stad, i följd varav medelsbehovet för det under ifrågavarande punkt angivna ändamålet begränsas till det i proposition nr 138 åskade beloppet av 15,000 kronor.

Vad sålunda förekommit har utskottet, som framdeles kommer att yttra sig över Kungl. Maj:ts i propositionen nr 138 framlagda förslag, velat för riksdagen

omförmåla.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 140) att till förbättringar å vissa skjutbanor för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

Förbättringar å vissa skjutbanor.

[140.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 272 och 273 av återopade statsrådsprotokollet.

Anslaget är avsett för förbättringar vid skjutbanorna å Ljungbyhed med 9,000 kronor och å Frösön med 8,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förbättringar å vissa skjutbanor* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

Inkvartering
å vissa
förläggnings-
orter.

[141.]

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 141) att för ordnande av officerares och underofficerares inkvartering å vissa förläggningssorter för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 52,000 kronor. Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 273—275.

Flygstyrelsen har i sin skrivelse angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1927—1928 gjort framställning om anvisande av medel för ordnandet av officerares och underofficerares inkvartering å vissa förläggningssorter samt därvid anfört bland annat följande.

Enligt 1925 års försvarsorganisation hade till flygvapnet överlämnats en del armén förut tillhöriga etablissemang för förläggning av flygvapnets truppförband och anstalter. Vid beräkningen av engångskostnaderna för vapnets organisation hade vissa belopp upptagits för inredande och iståndsättande av äldre byggnader, avsedda för inrymmande av ogifta befälspersoner och manskap. Beträffande gifta officerare och underofficerare syntes man däremot hava dels räknat med tillgång av bostäder i den allmänna hyresmarknaden, dels ock utgått därifrån, att de bostadslägenheter, som tillhörde ovanberörda etablissemang, skulle vid överlämnandet vara i beboeligt skick och följaktligen icke tarva mera omfattande reparationer.

Emellertid hade det visat sig å ena sidan, att bostadsbrist föreläge å vissa platser i främsta rummet Ljungbyhed och Frösön, där det befunnits omöjligt att förhyra lägenheter för ifrågavarande ändamål, samt å andra sidan, att befintliga, kronan tillhöriga bostadshus vid närmare undersökning varit i behov av synnerligen omfattande reparationer för att fylla rimliga anspråk på komfort och hygien. Därtill komme, att i en del gamla byggnader efter reparationsarbetenas igångsättande yppats så betänkliga brister, att så gott som fullständig ombyggnad blivit nödvändig.

På grund av nämnda bostadsbrist hade flygstyrelsen sett sig nödsakad att i möjligaste mån utnyttja de statens byggnader, som lämpligen kunde inredas till bostäder för gift personal.

På grund av förhållanden, vilka vid tidpunkten för uppgörandet av de kostnadsförslag, som lagts till grund för beräkandet av engångskostnaderna för flygvapnets organisation, icke kunnat förutses eller överblickas, vore det icke möjligt att genomföra de för inkvarteringsordnande erforderliga åtgärderna med anlåtande enbart av nu tillgängliga medel.

Enligt av flygstyrelsen verkställd utredning uppginge kostnaden för arbeten å Ljungbyhed till 45,000 kronor, varav c:a 30,000 kronor kunde utgå av för ändamålet anvisade anslag. Å Frösön droge de oundgängligen erforderliga åtgärderna en kostnad av c:a 75,000 kronor, varav c:a 38,000 kronor kunde bestridas av disponibla anslagsmedel. Följaktligen förefunnes ett behov av sammanlagt (15,000 + 37,000 =) 52,000 kronor.

Flygstyrelsen hade ansett ofrånkomligt att bereda drägliga bostadsförhållanden för den personal, som vore placerad till tjänstgöring på sådana orter, där icke blott tillgång till bostäder i den allmänna bostadsmarknaden saknades, utan även omständigheterna i övrigt vore ägnade att försvåra en familjs vistelse under längre tid. I detta hänseende torde såväl Ljungbyhed som Frösön kunna räknas till de sämst lottade förläggningssplatserna.

På grund av vad sålunda anförts hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till ordnande av officers- och underofficersinkvarteringen å Ljungbyhed och Frösön för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 52,000 kronor.

De ombyggnads- och inredningsarbeten, som av flygstyrelsen föreslagits för ordnandet av officerares och underofficerares inkvartering å Ljungbyhed och Frösön, syntes departementschefen vara av behovet påkallade.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *ordnande av officerares och underofficerares inkvartering å vissa förläggningssorter* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 52,000 kronor.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143) att för anordnande av ångcentral m. m. för 4. flygkårens etablissemang å Frösön för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 143,000 kronor.

Ångcentral
m. m. för
4. flygkårens
etablissemang
å Frösön.

[143.]

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1927—1928 har flygstyrelsen i fråga om anläggande av ångcentral m. m. för 4. flygkårens etablissemang å Frösön anfört följande.

Inom 4. flygkårens etablissemang skedde uppvärmningen av samtliga trupp-förläggningslokaler medelst lokala eldstäder. För driften av kokinrättningen finnes en mindre ångpanna.

Dessa anordningar vore givetvis med hänsyn till å Frösön rådande klimatiska förhållanden synnerligen olämpliga ur såväl ekonomisk som hygienisk synpunkt. Under de kortare perioder, då truppförläggning vintertid förut ägt rum, hade man endast med största svårighet kunnat hålla förläggningslokalerna nöjaktigt uppvärmda. Då dessa numera året runt skulle bebos, vore det nödvändigt att vidtaga åtgärder för billigare och effektivare uppvärmning.

För truppen finnes ingen möjlighet till bad under den kalla årstiden. Därtill komme, att Storsjöns vatten hade så låg normaltemperatur även under sommaren, att bad i densamma endast tidvis kunde förekomma. Transporter av truppen till Östersund för erhållande av bad i därvarande truppförbands badanstalter bleve alltför tidsödande och vore under viss tid av året, för så vitt det gällde färd med åkdon, på grund av klimatiska förhållanden ibland ej möjliga, särskilt under snösmältningsperioden.

Nu nämnda olägenheter kunde avhjälpas genom anläggande av en ångcentral med badinrättning, densammas anknytande till kokinrättningen samt anordnande av ånguppvärmning av förläggningslokalerna. Enligt av arméförvaltningens fortifikationsdepartements värmebyrå verkställd utredning uppginge kostnaderna för berörda arbeten till 135,000 kronor.

På grund härav hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till ångcentral m. m. för 4. flygkåren för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 135,000 kronor.

Med hänsyn till vad flygstyrelsen i ämnet anfört har departementschefen funnit sig böra tillstyrka den föreliggande framställningen om anläggande av ångcentral jämte badinrättning inom 4. flygkårens etablissemang. Flygstyrelsen hade även hemställt om anvisande av medel för anordnande av vattenledning för samma etablissemang. Ehuru det vore önskvärt, att jämväl sistnämnda anläggning komme till stånd redan under nästkommande budgetår och i samband med installerandet av ångcentralen, har departements-

chefen, i betraktandet av nödvändigheten att i möjligaste mån begränsa utgifterna under nämnda budgetår, ansett sig nödsakad föreslå, att därmed finge tillsvidare anstå. För att emellertid ångcentralanläggningen det oaktat skulle kunna med fördel utnyttjas, erfordrades vissa särskilda anordningar för säkerställande av vattentillgången, vilket hade till följd, att de av flygstyrelsen för ändamålet beräknade kostnaderna, 135,000 kronor, ökades med 8,000 kronor till 143,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som avlagt besök vid ifrågavarande etablissemang å Frösön, har ej velat motsätta sig det gjorda äskandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för anordnande av *ångcentral m. m. för 4. flygkårens etablissemang å Frösön* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 143,000 kronor.

Den ekonomiska försvarsberedskapens organisation.

[156.]

5:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 156) att, i avbidan på den särskilda proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlåtas, tillsvidare för bestridande av kostnader för den ekonomiska försvarsberedskapens organisation för budgetåret 1927—1928 beräkna ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Under punkt 133 av sitt utlåtande nr 4 har utskottet för riksdagen anmält, att utskottet framdeles under riksdagen komme att avgiva utlåtande beträffande denna framställning.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1927 dagtecknad skrivelse, nr 233, givit riksdagen till känna, att Kungl. Maj:t icke kommer att till nu pågående riksdag avlåta proposition i omförmälda ärende, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöva beräknas å riksstaten för budgetåret 1927—1928.

Med anledning av vad sålunda förekommit, erfordras ej något utskottets yttrande beträffande ifrågavarande anslag; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 22 april 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, A. Pers, J. G. Waller, C. I. Asplund, P. A. Bergström och K. E. Andersson i Eliantorp;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å:son Törnkvist i Karlskrona, P. M. Olsson i Blädinge, S. Persson i Fritorp, E. G. E. Eriksson i Stockholm, J. Olofsson i Digernäs och K. S. V. Ward.